Urhobo

L'**urhobo** és una llengua edoid que parlen els urhobos, un grup ètnic que habita a l'Estat del Delta, al sud de Nigèria. L'urhobo és proper a les llengües okpe i uvwie, que a vegades són considerats dialectes seus. L'urhobo està amenaçat per l'impacte del pidgin nigerià de l'anglès.

Urhobo

Altres noms	Sobo
Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
956.000[1] principalment a Estat del Delta	
Parlat a	Nigèria
Autòcton de	Estat del Delta, Edo i Territori de la Capital Federal
Classificació lingüística	
Níger-Congo	
Llengües atlàntic-congoleses	
Llengües volta-congoleses	
Benué-Congo	
Llengües edoid	
Llengües edoid sud-occidentals	
Urhobo	
Codis	
ISO 639-3	urh (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=urh)
SIL	urh
Glottolog	urho1239 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/urho1239)
Ethnologue.com	urh (http://www.ethnologue.com/language/urh)
IETF	urh

Contingut

Fonologia
Exemples
Grup lingüístic i relació amb altres llengües
Diccionaris
Sociolingüística
Dialectologia i geo-lingüística
Referències
Enllaços externs

Fonologia

L'urhobo té un sistema reduït, comparat al proto-edoid, que té set vocals que formen dos tipus harmònics: /i e a o u/ i /i ɛ a ɔ u/.[2] Té un inventari de consonants conservador, si tenim en compte les llengües edoid. Manté tres nasals i només cinc consonants orals, /ɺ, l, ʋ, j, w/. També té alòfones nasals abans de les vocals.

	Labial	Labiodental	Alveolar	Palatal	Velar	Labio-velar	Glotal
Nasal	m		n	ɲ			
Oclusiva	p b		t d	c ɟ	k g	k͡p ɡ͡b	
Fricativa	ɸ	f v	s z	ɕ ʑ	ɣ		h
Vibrant			ɾ̝				
Bategant			ɺ [ɾ̃]				
Aproximant		ʋ [ʋ̃]	l [n]	j [ɲ]		w [ŋʷ]	

Exemples

Temu: Una substància o persona que aconsegueix o una posició o un estatus.

- És com originari de *Atamu/Atumu*, que significa "sol".

Grup lingüístic i relació amb altres llengües

L'urhobo és una llengua edoid del sud-oest, que forma part de la família de les llengües Benué-Congo, que són llengües nigerocongoleses. Les altres llengües d'aquest grup lingüístic són l'eruwa, l'okpe, l'isoko i l'uvbie.[3]

Diccionaris

Els diccionaris d'urhobo han estat compilats per Ukere, Osubele i Julius Arerierian. La Fundació per les Llengües en perill ha compilat un diccionari multilingüe de l'anglès a l'okpe, l'**urhobo** i l'uvwie. A internet hi ha un diccionari urhobo-anglès que hi ha a urhobo.net [4] i Glosbe.com ofereix un altre diccionari urhobo-anglès en línia a internet.[5]

Sociolingüística

Segons l'ethnologue, l'urhobo és una llengua desenvolupada (EGIDS 5), gaudeix d'un ús vigorós, una literatura i una forma estandarditzada que té prop d'un milió de parlants.[6] L'urhobo s'ensenya a les escoles primàries i la bíblia s'hi va traduir el 1977. S'escriu en alfabet llatí.[7]

Dialectologia i geo-lingüística

Segons l'ethnologue, l'urhobo es parla a l'estat del Delta, al sud de Nigèria, a les LGAs d'Ethiope i d'Ughelli,[7] tot i que urhobolàndia ocupa moltes més àrees de govern local del centre d'aquest estat (Sapele, Okpe, Uvwie, Warri i Udu).[8]

Els dialectes de l'urhobo són l'agbarho, l'agbon, l'udu i l'ujevwe.[7]

Referències

1. «Urhobo (http://joshuaproject.net/people_groups/15728/NI)». joshuaproject.net. [Consulta: 10 juliol 2014].
2. Archangeli & Pulleyblank, 1994. *Grounded phonology*, p 181*ff*
3. «Southwestern (http://www.ethnologue.com/subgroups/southwestern-3)». ethnologue. [Consulta: 14 juliol 2014].
4. Obakponovwe Ukere, Anthony. «Urhobo-English Dictionary (http://www.urhobo.net/Resources/UrhoboDictionary.pdf)». Cambridge: urhobo.net, 2005. [Consulta: 10 juliol 2014].
5. «Urhobo anglès diccionari en línia (http://glosbe.com/urh/en/)». glosbe. [Consulta: 10 juliol 2014].
6. «Urhobo in the Language Cloud (https://www.ethnologue.com/cloud/urh)». ethnologue. [Consulta: 10 juliol 2014].
7. «Urhobo (https://www.ethnologue.com/language/urh)». ethnologue. [Consulta: 10 juliol 2014].

8. «urhoboland and its Local Government Areas (http://www.waado.org/Geography/maps/urhobo_lga.html)». Urhobo Historical Society. [Consulta: 10 juliol 2014].

Enllaços externs

- Recurcos sobre l'urhobo a OLAC. (http://www.language-archives.org/language/urh)

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Urhobo&oldid=22587053»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 6 gen 2020 a les 14:08.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.